

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 7317/20
15.4.2021. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник адвокат Милош Милић из Крагујевца, против тужене Републике Србије, Министарства одбране Републике Србије, Београд, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ул. Бирчанинова бр. 5, ради утврђења дискриминације, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Ваљеву П1.бр. 79/19 од 11.09.2020. године, након отворене расправе пред другостепеним судом дана 15.04.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Ваљеву П1.бр. 79/19 од 11.09.2020. године у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Ваљеву П1.бр. 79/19 од 11.09.2020. године па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на име трошкова целокупног парничног поступка исплати износ од 62.300,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбија се као неоснован приговор стварне и месне ненадлежности овог суда истакнут од стране заступника тужене РС Министарство одбране Војно правобранилаштво Београд. Ставом другим усваја се тужбени захтев тужиоца па се утврђује да је закључком Владе РС РС бр. 401/161/2008-1 од 17.01.2008. године којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћни ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији

свих осталих општина РС које нису наведене у закључку Владе РС бр. 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године а тиме и овде тужиоца као ратног резервисте и учесника рата 1999. године са пребивалиштем у Општини Ваљево. Ставом трећим изреке обавезује се тужена да на име трошкова парничног поступка тужиоцу плати износ од 56.300,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у ставу другом и трећем изреке, како то произлази из жалбених навода због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 тачка 12 ЗПП-а и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл.374 став 2 тачка 1,2,4,5,7 и 9 ЗПП-а на које Апелациони суд пази по службеној дужности нити се жалбом туженог указује на постојање неке друге битне повреде која је била или могла бити од утицаја на доношење законите и правилне одлуке. Супротно жалбеним наводима туженог првостепени суд није учинио ни битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а јер изрека пресуде не противречи садржини исправа, садржини записника, изведеним доказима нити се осталим жалбеним наводима указује на постојање исте.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у границама законских овлашћења из чл.386 ЗПП-а ("Службени гласник РС", бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18 /20) и оценио да је сагласно чл. 383 став 4 ЗПП-а у овом поступку било нужно заказати главну расправу, јер је првостепена пресуда већ једанпут укинута.

Из стања у списима произлази да је пресуда Вишег суда у Ваљево П1. 169/17 од 18.03.2019. године укинута решењем Апелационог суда у Београду Гж.бр. 6800/19 од 18.09.2019. године јер је првостепени суд пропустио да утврди у ком износу је тужиоцу на име дневница исплаћена накнада и за које дане и да ли је таква исплата вршена у складу са Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије, те да ли је исплата извршена у висини накнаде коју тужилац назива малим износом представља потпуну или делимичну исплату сагласно цитираном правилнику. Ово стога што из садржине записника у списима и образложења првостепене пресуде произлази да је тужилац као странка навео да му је за време проведено у ратној јединици вршена исплата, али да првостепени суд није ценио наведену изјаву нити је тим поводом утврђено да ли је у погледу висине припадајућих и исплаћених дневница војним резервистима, па и тужиоцу у конкретном случају, дошло до неједнаке исплате и тужилац стављен у неједнак положај у односу на друге ратне војне резервисте који су ту накнаду примили, како он тврди у тужби. У поновном поступку првостепени суд је поново саслушао тужиоца, те извршио увид у списе предмета Основног суда у Ваљево П.бр. 1214/10 и допис Основног суда у Ваљево у вези предмета П. 59/09, али је пропустио да прочита спискове који су се налазили у шкарт списима предмета о исплаћеној накнади тужиоцу, због чега је у поновном поступку, након доношења побијане пресуде, морала бити отворена расправа пред Апелационим судом у Београду ради, употпуњавања чињеничног стања.

На одржаној расправи у доказном поступку, Апелациони суд у Београду је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом, те у допуни доказног поступка прочитао спискове о исплати накнада које су се налазиле у шкарт списима омота списа првостепеног суда те прочитао спискове за период од 31.03. до 15.04.1999. године, од 16. до 30.04.1999. године, од 01.05. до 15.05.1999. године, од 16.05. до 31.05.1999. године и од 16.06. до 23.06.1999. године, те прочитао пресуду Основног суда у Ваљеву П. 1214/10 од 10.02.2010. године и пресуду Вишег суда у Ваљеву Гж. 657/10 од 22.04.2010. године, те је након оцене изведених доказа у складу са одредбом члана 8 ЗПП утврдио следеће чињенично стање.

Тужилац је као војни обвезник био мобилисан и војно ангажован у резервном саставу Војске Југославије, за које ангажовање му је само делимично исплаћена накнада, која му по том основу припада, у складу са тада важећим Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије. Влада Републике Србије је дана 17.01.2008. године донела Закључак 05 бр. 401-161/2008 којом је тачком 2 одређено да ће се део средстава остварених у поступку приватизације из 2007. године у износу од 2.000.000,00 динара пренети у 6 месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне неразвијених општина и то према распореду општина Куршумлија, општина Блаце, општина Бојник, општина Житорађе, општина Дољевац, општина Прокупље у износима означеним у Закључку као социјална помоћ угроженом становништву, тачком 4 Закључка одређено је да ће критеријуме за расподелу социјалне помоћи из тачке 2 Закључка сачинити заједничке комисије у саставу председника локалне самоуправе и Штрајкачког одбора ратних војних резервиста, а тачком 5 да ће право на добијање новчане помоћи стећи сваки војни резервиста из општине наведен у тачки 2 Закључка који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије, ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљег потраживања по овом основу према Републици Србији. Пре овог закључка између Владе Републике Србије и Штрајкачког одбора ратних војних резервиста из неразвијених Општина Куршумлија, Лебане, Бојника, Житорађа, Дољевца, Прокупља и Блага који су се Влади обратили за постизање договора закључен је споразум којим се Влада Републике Србије обавезала да на име новчане помоћи неразвијеним општинама исплати новчану накнаду ратним резервистима наведеног Штрајкачког одбора, што ће се исплаћивати по одређеним критеријумима, а да ће се ратни резервисти одрећи тужбеног захтева против Републике Србије за исплату новчане накнаде.

Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије (Службени војни лист бр. 16/97, 12/98, 6 /99 и 7/99) утврђено је да резервисти који су били у резервном саставу Војске Југославије имају право на ратне дневнице чији је износ прописан Правилником, а који је за период од 01.03.1999.године до 30.03.1999.године износио 86 динара дневно, за период од 01.04.1999.године до 11.06.1999.године 90,00 динара дневно а од 11.06.1999.године 80,00 динара дневно.

Тужилац је био учесник рата у периоду од 24.03.1999. до 23.06.1999. године, а за који период му није исплаћен цео износ на име припадајућих дневница, већ само износ на име трошкова хигијене с тим што су те износе исплаћивали не свакодневно већ месечно. Стога тужилац сматра како је то навео у својим исказима од 31.01.2019. и 08.09.2020. године да је дискриминисан, јер тај износ новца који је добијао не спада у дневнице, те да сматра да је много мање добио од учесника на ратишту резервиста који су били на југу Србије јер су добили знатно веће износе на име дневница, а да износ од 45,00 динара никако не може бити дневница за цео дан проведен на ратишту, због чега је и поднео ову тужбу.

Овај суд је ценио исказ тужиоца у складу са чланом 8 ЗПП-а, те исти прихватио као сагласан осталим доказима у списима и исти је дат уверљиво и логично. Како је тужилац учинио вероватним да се држава према њему односила другачије него према војним резервиста из наведеног закључка и споразума, те како тужена није доказала супротно односно није доставила исплатне листе да су тужиоцу исплаћене дневнице у целости, обзиром да из прочитаних спискова произлази да му нису исплаћене дневнице за период од 31.05. до 16.06.1999. године, нити су за период за које су исплаћене исплаћене у складу са цитираним одредбама Правилника, Апелациони суд оценио да је тужбени захтев тужиоца основан.

У конкретном случају, непосредном применом чл.21 Устава Републике Србије и чл. 14 Европске Конвенције о заштити људских права и основних слобода (ратификована Законом о ратификацији Европске конвенције “Сл. лист СЦГ – Међународни уговори” бр. 9/03, 5/05 и 7/05- исправка и “Сл. гласник РС – Међународни уговори” бр. 12/2010) с обзиром на то да је Закон о забрани дискриминације донет 2009. године (“Службени гласник РС”, бр.22/09) овај суд је оценио да је тужилац у току поступка учинио вероватним да је дискриминисан по основу места пребивалишта. Иако прављење разлике у поступању према неком другом лицу у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији не представља увек акт дискриминације, у конкретном случају исплата ратних дневница само резервистима из наведених седам општина, по мишљењу овог суда представља дискриминаторско понашање према тужиоцу, коме дневнице нису исплаћене у целости, при чему тужена није доказала да је за овако неједнако поступање постојало објективно и разумно оправдање.

По мишљењу овог суда исплата извршена по основу споразума од 11.01.2008. године, не представља акт пружања помоћи неразвијеним општинама, будући да тужена овај споразум није закључила са неразвијеним општинама, већ са штрајкачким одбором ратних војних резервиста из неразвијених општина, а само је исплата вршена преко посебног рачуна општине. При том одредбама споразума тужена се обавезала да се резервистима из наведених општина исплате ратне дневнице у више месечних рата, при чему ни једном одредбом није предвиђена и обавеза резервиста да докажу свој социјалноекономски статус, већ су били само у обавези да се одрекну свих потраживања у споровима који су водили пред парничним судовима против Републике Србије, ради исплате ове накнаде, што указује да та исплата није представљала социјално давање по основу економске ситуације сваког од резервиста појединачно.

Наиме, дискриминација представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање, искључивање и ограничавање или давање првенства у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица на отворен или прикривен начин који се заснива на било ком основу (раса, држављанство, национална и верска припадност и језик у политичком убеђењу). Заштита од дискриминације, односно право на једнако поступање представља право личности загарантовано Уставом Републике Србије (члан 21), али и чланом 14 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и чланом 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију, којим је прописана општа забрана дискриминације, односно начело недискриминације.

Повреда било ког права личности, па самим тим и вршење дискриминације у односу на неко лице или групу лица представља вид нематеријалне штете, јер код дискриминисаних лица изазива осећај неправде и неравноправности у односу на друге грађане, а често и осећај подређености или осећај грађана нижег реда, што код њих изазива душевне болове, како то произлази и из исказа тужиоца у конкретној правној ствари, а на основу чега су и овлашћени да пред судом захтевају заштиту од дискриминације. Стога су лица која указују да је у односу на њих извршена дискриминација у обавези да пред судом докажу само да су неједнако третирани у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији што је овде случај, док је на лицу на чије се дискриминаторско понашање тужбом указује терет доказивања да до дискриминације није дошло из којих, разлога је тужена била дужна да докаже постојање објективног и оправданог разлога за различитост у поступању, што иста у току поступка од дана подношења тужбе у овој правној ствари није учинила.

Како тужена у току поступка није доказала да је тужиоцу исплатила дневнице у складу са Правилником, иако је на њој терет доказивања да према тужиоцу није учињена дискриминација, то је правилно првостепени суд оценио да је тужилац доведен у неравноправан положај са лицима у истој ситуацији, али са другим пребивалиштем будући да му дневница није у потпуности исплаћена односно да му дневнице нису исплаћене за цео период који је провео у рату.

Из изведених доказа првостепени суд је утврдио да је за време учешћа у рату тужилац укупно примио износ од 1.969,00 динара. Супротно закључку првостепеног суда да је тужиоцу исплаћен укупан новчани износ од 1.969,00 динара из приложених доказа произлази да је истом исплаћено укупно 3.274,00 динара, али су исплаћене дневнице у износу од 43,00 односно 45,00 динара, што није у складу са Правилником имајући у виду да су за период до 30.03. требале бити исплаћене дневнице у износу од 86,00 дневно, за период од 01.04. до 11.06. - 90,00 динара дневно, а од 11.06.1999. - 80,00 динара дневно, те како тужиоцу није исплаћен целокупан износ дневница за тражени период, то је правилна одлука првостепеног суда којом се утврђује да је према тужиоцу извршена дискриминација због неисплате дневница. Због тога је правилан закључак првостепеног суда да је у конкретном случају дошло до неједнаке исплате и да је тужилац стављен у неједнак положај у односу на друге ратне војне резерviste који су примили новчану накнаду у већем износу у односу на тужиоца те да је таквим поступањем тужена поступала другачије према тужиоцу у односу на друге војне резерviste те да је претрпео дискриминацију радњом тужене.

На правилност побијане пресуде нису од утицаја жалбени наводи да је поступак пред Основним судом у Ваљеву вођен о истом тужбеном захтеву. Наиме, увидом у пресуду Основног суда у Ваљеву, као и Вишег суда у Ваљеву, Апелациони суд је утврдио да је наведеном пресудом у ставу три изреке одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му се исплати износ од 26.578,50 динара са припадајућом каматом, те да се ради о тужби коју је тужилац поднео ради исплате недостајућих дневница, која исплата је одбијена из разлога што је првостепени суд оценио да је приговор застарелости основан, а наведена пресуда је потврђена од стране Вишег суда у Ваљеву.

Како је и Апелациони суд у другостепеном поступку утврдио да тужиоцу нису исплаћене дневнице у целом износу за период док је био мобилисан, то је правилно и у складу са закључком Врховног касационог суда од 14.11.2017. године, првостепени суд усвојио тужбени захтев.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, налазећи да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на законитост и правилност побијане одлуке у складу са одредбом члана 396 став 1 и 2 ЗПП-а.

Са изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке на основу члана 390 ЗПП-а.

Како је тужилац успео у другостепеном поступку то је сагласно одредби члана 165 став 1 ЗПП-А Апелациони суд одлучио о трошковима целокупног поступка, те је обавезао тужену да тужиоцу на име трошкова првостепеног поступка исплати за састав тужбе износ од 6.000,00 динара, на име заступања тужиоца од стране пуномоћника са приступом и паушалом на три одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, укупно 22.500,00 динара, као и приступ на четири неодржана рочишта у износу од по 4.500,00 динара, укупно 18.000,00 динара, сходно тарифном броју 70, као и у износу од по 1.900,00 динара на име судске таксе на тужбу и пресуду, као и на име приступа на једно неодржано рочиште пред Апелационим судом у износу од 4.500,00 динара и заступање са приступом и паушалом на једном одржаном рочишту у износу од 7.500,00 динара, све у укупном износу од 62.300,00 динара, на основу одредбе члана 153 став 1 и члана 154 ЗПП-а, те је одлучено као у ставу другом изреке.

Како тужена није успела у другостепеном поступку то јој на основу одредбе члана 165 у вези члана 153 ЗПП-а не припадају трошкови другостепеног поступка због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић